

(א) גיר' ירושלמי ור"ף בנה' הראשון והשני וכן כלם, (ב) לעיל לג': ונ"ש לקמן לט'. ע"ש, (ג) ו"ל להם, (ד) [מסופתת'רפ"ד], (ה) ניזם רש"ש, (ו) [נ"י מור"ט ד"ה ובשני], (ז) [ולשיות רש"ש], (ח) [נע"ע מוס' סוכה כד. ד"ה רבי יהודה], (ט) [פי' מתלמידי ב"ש ע"י מוס' שבת קל: ד"ה דר"א שמותי הוא],

מוסף רש"י

מוליכו בראשון. בערב יו"ט לסוף אלפים, ועל ידי שלוח קאמר, דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שבתה, כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא (רע"ד גז). בשני מחשיך עליו ואוכלו. חחר ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אס' ירעה, להביאו אי אפשר לשבת הוא ואס' יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יינתנו ע"ש ולמחר ילך ויראה אס' עדיין ישנו שם ויחשיך עליו האס' לו עירוב לשני ואס' אכל. שבתא (בבבכות כו.).

בתנ"י מערב אדם שני עירובין. אס' היה צריך יום ראשון לילך לכאן ויום שני לילך לכאן יכול לערב למזרח ולמערב ערב יו"ט^(א) הראשון: **ואומר עירובי**. של מזרח יקנה לי היום לצורך מחר ועירובי של מערב יקנה לי צדן השמשות דלמחר לצורך יום שני דקסבר רבי אליעזר שבת ויו"ט לאו כחד יומא אריכא נינהו אלא שמי קדושות ולכל חד יומא אית ליה חדא שביטה ובכל חדא מיקינא ליה שביטה לאיזה כד שיראה וביה"ש דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום ז': עירובי בראשון ובשני כבני עירי כו'. כלומר ואס' לא היה רוזה לילך אלא בחד מן הנדדין ציוס ראשון ובשני אין צריך לזוז מתחומו לא לכאן ולא לכאן ואינו רוזה להפסיד^(ב) לא אלפים של תחומו מכאן ולא אלפים של תחומו מכאן יערב עירוב אחד לזד שהוא רוזה לילך צו ציוס ראשון ויאמר עירובי זה יקנה לי לצורך מחר ובשני הריני כבני עירי שלא עירבו או אס' היה צריך לילך בשני ולא בראשון יאמר עירובי זה יקנה לי ציה"ש של מחר ובראשון אהיה כבני עירי: או **מערב לרוח אחס**. לצורך שני ימים: או **אינו מערב כל עיקר**. אפילו לזד אחד להיות^(ג) בחד מן הימים כבני עירי: או **מערב לב' ימים**. ובגמרא פריך היינו לרוח אחס: מוליכו. השליח: **בראשון**. ערב יו"ט שלפני השבת: **ומחשיך עליו**. עד שיקנה העירוב: ונוטלו וזא' לו. שמה יאבד ושזב אין לו עירוב בשני כדקמני נאכל עירובו בראשון וכו' ומחר ומוליכו בשני כו': **משסבר כעליכסו**. כלומר קנה לו הליכה ליום מחר: **ומשסבר בעירובו**. שאוכלו. וביו"ט אחר שבת דלא אפשר כהכי מוליכו בראשון ומחר והולך שם בשני לראות אס' קיים עירובו ומחשיך עליו ואס' רנה יאכלנו אחרי כן: **מודים אסם לי שזן ז' קדושות**. דקאמרינן אין עירוב לשני דאי קדושה אחת ה"ל כחד יומא אריכא ויקנה צין השמשות של ראשון לשניהן וכיון דשתי קדושות הן יכול לערב נמי לב' רוחות: **גב' לרוח אחס**. דקתני מתנ"י: מאי נישו. פשיטא דלשני ימים קאמר בניחותא: ולשני הימים. דקתני: מאי נישו. פשיטא לי דלרוח אחס קאמר וא"כ תרתי למה לי היינו קמיימא: אי אסם מודה. ציוס אחד דמערב לרוח אחס או אינו מערב כל עיקר לב' ימים נמי או מערב כמו ליום אחד או אינו מערב כל עיקר: **אכל חמת כמו אכל שרה ומתרגס קושטא** (בראשית י'): **שאס עירב ברגליו**. שלא היה לו פת לשגר ע"י שליח ולערב והלך הוא בעצמו וישז לסוף אלפים אמה עד שקדש עליו היום וקנה שביטה וחזר ולן צביתו: **מערב ברגליו בשני**. צריך לערב ברגליו אף בשני ואינו יכול ללאת בשני חוץ לתחום ע"י קנייה הראשונה: או אס' נאכל עירובו. המערב בפת ונאכל עירובו ציוס ראשון לאחר שקנה העירוב אי אחס מודים לי שאינו יונא עליו בשני ע"י אותה קנייה: הא לאיי. ר' אליעזר קמהדר לה וקאמר ודאי אף לדבריסכ ז' קדושות הן. ולא גרסינן לאיי אפנויי מופני דאינו דורש לא פסוק ולא ג"ש דכחלי הש"ס הן תרגום של לאיי: ורבנן **מספקא להו**. בשבת ויו"ט אי קדושה אחס נינהו אי שמי קדושות: **ועבדי הכא לחומרא**. דאין יכול לערב לשני רוחות דלמא חדא קדושה היא: **והכא לחומרא**. דאי נאכל בראשון דאין עירוב לשני דלמא ז' קדושות הן: אי אסם מודה שאין מערבין כסחילה מיו"ט לשבת. אס' לא עירב צין השמשות של ערב יו"ט והוצרך ללאת בשבת אי אתה מודה שאינו יכול לערב מיו"ט לשבת אלמא קדושה אחת היא והרי הוא כיוס אחד שאינו יכול לערב בחצי היום אס' לא עירב צין השמשות: **משום הכנה**. שמכין מיו"ט לשבת ולא משום טעמא דחד יומא הוא: אין ונא עליו בשני.

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

לח.

אי אתה מודה שמא יבקע הנוד. תימה להנהו דמפרשי טעמיהו משום דאין ברירה או משום ראשית כו' כיון דקמני סיפא אי אתה מודה שמא יבקע הנוד מנא להו דלא הוה טעמא מש"ה וי"ל **דידע** הש"ס שאין זה עיקר טעם ואע"פ שזן עצמן לא היו חושבים זה הטעם עיקר מ"מ היו שואלין אותו לדעת מה ישיב וכענין זה יש צובחים (דף עו:): גבי איברים תמימים שנתערבו באיברים צעלי מומין דרבי אליעזר אומר יקרב ורואה אני את בשר של צעל מוס כאילו הן עלים ואין זה עיקר טעמו דבגנרע ורובע מודה רבי אליעזר וטעם צעל מוס משום דכתיב מוס צס לא ירלו הא על ידי מערובות ירלו ור' אליעזר דקאמר רואה אני כאילו הן עלים היה שואל לחכמים למה לא יכשירו מאותו טעם אע"פ שהוא צעממו לא היה חושש לאותו טעם וכנהה רבות בש"ס י': **אמרן דו אבא**. לא לגמרי מודו לו לר' אליעזר דלר' אליעזר הוי כבני עירי ולרבנן כיון דמספקא להו הוי כחמר גמל:

ורבי אליעזר התם משום הכנה. וא"ת ולמה לי טעמא משום הכנה מפיזק לי דאסור למיקני שביטה בשבת פי' ציו"ט כיון דציו"ט אסור ללאת חוץ לתחום כדאמר פרק ז' דביצה (דף י"ז.) דאין מניחין עירובי תחומין מיו"ט לחצירו ואע"ג דהתם לא שייך ציה הכנה דהא נולדה בזה מותרת בזה ואור"י דאסתר"ך לטעמא דהכנה משום דמאן דשרי התם למיקני שביטה בשבתא א"נ משום דרבנן הקשו לר' אליעזר גס מעירובי חצירות ולכך צריך לתרץ משום הכנה תדע דהכנה נמי שייך בעירובי חצירות דהא רב פוסק בשמעמין כר' אליעזר דשמי קדושות הן ורב גופיה פסקי צריש פרק ז' דביצה (דף טו:): דהלכה כת"ק דלמרי יו"ט שחל להיות בע"ש אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצירות וכיון דשמי קדושות הן אמאי אין מערבין ע"כ משום הכנה ומיהו התם דקאמר רבי מערבין עירובי חצירות אכל לא עירובי תחומין מ"ט דמדשרי עירובי חצירות

משמע דלית ליה הכנה וא"כ למה אין מערבין עירובי תחומין ולמאן דאסר למקני שביטה בשבתא ניחא אכל למאן דשרי קשה ושמא י"ל דבהכי פליגי רבי ורבנן דרבי סבר לא שייך איסור הכנה בעירובי חצירות כיון דציוס טוב שרי להוציא מחצר לחצר: **משום הכנה**. איסור הכנה דאורייתא היא כדילפינן לקמן בשמעמין ומה שאופין מיו"ט לשבת משום עירובי תצטלינן מפרש רבה בפרק אלו עוברין (פסחים דף מו:): משום הואיל ומקלעי ליה אורחין וא"ת והיכי צעי באלו עוברין (סס) למימר דר' אליעזר לית ליה הואיל א"כ לדידיה איך אופין מיו"ט לשבת הא אית ליה איסור הכנה הכא בשמעמין וי"ל דההיא דאלו עוברין סבר דאסור למיקני שביטה בשבתא וזא' לא צריכין לטעמא דהכנה כדפי' ועירובי חצירות נמי סבר ההיא דאלו עוברין דמערבין לר' אליעזר מיו"ט לשבת כיון דלית ליה הכנה וא"ת הא אכתי מוכח בפי"ק דביצה (דף ז.) דאית ליה לר' אליעזר הכנה גבי ביצה שנולדה בשבת דקאמר רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת ב"ש אומרים תיאכל ציו"ט ובי"ה אומרים לא תיאכל וי"ל דרבי אליעזר סבר כב"ש י' דשמותי הוא ועוד דתניא בפי"ק דביצה (סס) דר' אליעזר אומר תיאכל היא ואמה ורינב"א אומר דלא שייך הכנה באפיה ובישול דאין זה אלא תיקון בעלמא שמתקן המאכל ולא שייך הכנה אלא לענין ביצה ועירוב שהוא דבר חדש:

אמר

והרי הוא כבני עירי דודאי שמי קדושות הן ואין עליו חשש פסק:

הרי

פח

א מיי פ"ח מהל' עירובין הלכה ה סגנ עשין א טושי"ע א"ח סי' מיו סעיף א':

פח ב ג מיי שם הלכה ח ט טושי"ע שם סעיף ז':

ד [מיי"פ פ"ח מהל' עירובין הל' א טושי"ע א"ח סי' תינ']:

רבינו חננאל

אינך מודה כו'. ופשוטה היא. מתני' ר' אליעזר אומר יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין מאחריה מערב שני עירובין ואומר כו'. תניא אמרו לו לר' אליעזר אין אתה מודה שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון וחציו לדרום. א' להם אבל אמרו כשם שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון וחדיו לדרום כך אין מערבין לשני ימים יום אחד לצפון ויום אחד לדרום. אמר להם יום אחד חדא קדושה היא (ואיפשר) וזאי אפשר לחלקי. הכא בשני ימים שמי קדושות הן. אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין לכתיילה מיום טוב לשבת. אמר להן אבל. והא לאו קדושה אחת הן. א' להם התם משום הכנה שאין יום טוב מכין לשבת. אמר להם ר' אליעזר אי אתם מודים שאם עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני נאכל כו'. ומפורש בפ' מי שהוציאורו גרים, דתנן מי שבא בדרך וזויה מכיר אילן או גדר כו', ואמרין בגמרא וזו שאמרו העני מערב ברגליו ולא יצא עשיר חוץ לעיר ויאמר שבותתי במקומי לפי שלא התירו לערב ברגליו [נאלץ] למי שבא בדרך וחשכה לו דברי ר"מ, ר' יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר כו'. ת"ר עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני. נאכל עירובו (ה) [ב]ראשון [אין] יוצא עליו בשיני דברי ר'. ר' יהוד' אי